

Latvijas Māsu asociācija

Reģ. Nr. 40008003946

Juridiskā adrese: Skolas iela 3, Rīga, LV-1010, Latvija

Tālrunis: 67602464, Fakss: 67218408, E-pasts: birojs@masuasociacija.lv,

mājas lapa: www.masuasociacija.lv

Latvijas Republikas Veselības Ministrija
Ļ. Cien. Ministres k-dzei
Ilzei Viņķelei

Latvijas Māsu asociācija
Skolas iela 3, Rīga, LV-1010
Tālrunis: 67602464
birojs@masuasociacija.lv

Rīgā, 2020. gada 30.augustā

Latvijas Māsu asociācijas priekšlikumi par informatīvo ziņojumu “Par jaunas ārstniecības personu darba samaksas kārtības izstrādāšanu”.

Latvijas Māsu asociācijas valde, sadarbībā ar Latvijas ārstniecības iestāžu māsām-vadītājām, atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” 7.3. apakšpunktam. publiskās apspriešanas ietvaros ir izvērtējusi informatīvo ziņojumu “Par jaunas ārstniecības personu darba samaksas kārtības izstrādāšanu” un sniedz sekojošus priekšlikumus par noteikumu projekta saturu:

1. informatīvā ziņojuma saturā, sadaļā “Jēdzieni, kas raksturo amatus un darba organizāciju ārstniecības iestādēs” “Māsa” ir identificētas kā ārstniecības un pacientu aprūpes personas, un iekļautas vienā grupā ar sertificēti/reģistrēti ārsta palīgi, vecmātes, biomedicīnas laboranti, radiologa asistenti, radiogrāferi, masieri, ergoterapeita asistenti, fizioterapeita asistenti, zobu higiēnisti, zobārstniecības māsas, podologi, zobu tehniķi. Bet, turpmāk dokumentā statistiskajos datos, problemātikas skaidrojumos un aprakstos, īpaši izstrādājot PLE, uzsvars tiek likts uz profesiju “Māsa”, kā atsevišķu no citām profesijām (identificētās grupas ietvaros). Līdz ar to visa dokumenta satura izklāstā, statistiskajos datos, profesijas problemātikā un aprēķinos ir atspoguļota nepatiesa informācija par profesijas Māsa personu skaitu, vidējo atalgojuma apjomu, attiecību pret ārstiem un pacientiem, noslodzi un teritoriālo izvietojumu (tekstā un saistošajos attēlos/ tabulā 3.2. attēls., 3.3. attēls., 4.3. attēls, 3.5., attēls, 3.6. attēls, 3.7. attēls., 3.8. attēls., 3.9. attēls., 3.10. attēls., 3.12. attēls., 3.14. attēls., 3.15. attēls., 3.17. attēls., 3.20. attēls., 3.2. tabula, 49.lpp.). Līdz ar to, lūdzam, identificēt noteikumu projektā profesiju “Māsa”, kā atsevišķu no citām profesijām un statistiskajos datos, profesijas problemātikā, aprēķinos par profesijas Māsa personu skaitu, vidējo atalgojuma apjomu, attiecību pret ārstiem un pacientiem, noslodzi un teritoriālo izvietojumu;

2. sadaļā IV Ārstniecības personu atalgojuma modelis: piedāvājums, 4.2. Domnīcas

dalībnieku izvēlētie virzieni risinājumu izstrādei, 2.Pilna laika ekvivalents (54.lpp., 4.6.tabula, 4.8.tabula, 4.9.tabula, 4.10.tabula, 4.11.tabula, 4.12.tabula) pēc būtības ir attiecināms tikai un vienīgi uz profesija Māsa pārstāvjiem, jo tas izriet no profesijas māsa profesijas standarta un nevar būt saistošs citu profesiju pārstāvjiem ar kuriem māsas ir identificētas vienā grupā - sertificēti/reģistrēti ārsta palīgi, vecmātes, biomedicīnas laboranti, radiologa asistenti, radiogrāferi, masieri, ergoterapeita asistenti, fizioterapeita asistenti, zobu higiēnisti, zobārstniecības māsas, podologi, zobu tehniķi.

Līdz ar to, lūdzam, šo noteikumu projekta saturā nepārprotami norādīt, ka PLE māsām ir attiecināms tikai uz profesiju Māsa un tas nevar tikt piemērots citām profesijām;

3. sadaļā IV Ārstniecības personu atalgojuma modelis: piedāvājums, 4.2. Domnīcas dalībnieku izvēlētie virzieni risinājumu izstrādei, 2.Pilna laika ekvivalents 4.6. tabula. Pilna laika ekvivalenta elementi ārstu un māsu amatiem lūdz veikt izmaiņas, sadaļā PLE elementi māsām. Skaidrojums: PLE elementi izriet no profesijai saistošas tiešās un netiešās aprūpes, kas sevī ietver māsas kompetences atbilstoši profesijas standartam, kā arī pacientu klasifikācijas un laika griezumam:

$$\text{Māsas kompetence} + \text{pacientu klasifikācija} + \text{laiks} = \text{PLE}$$

(profesijas standarts) (jeb aprūpes līmenis) (8h)

PLE elementi māsām	PLE elementi māsām (jaunā redakcijā)
Aprūpes plānošana, sniegšana, veiktās aprūpes izvērtēšana	Vispārējās aprūpes nodrošināšana
Pacientu uzraudzības nodrošināšana	Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana
Medikamentu saņemšana, administrēšana	Izglītošana (māsu praksē)
Diagnostisko un ārstniecisko procedūru veikšana, NMP sniegšana	Līderības un menedžmenta nodrošināšana māsu praksē
Darba vides un drošības uzturēšana	Personīgās un profesionālās pilnveides turpināšana
Dokumentācijas nodrošināšana	Klīnisko procedūru veikšana
Tālākizglītība (māsas turpmākā izglītošanās)	
Pacientu izglītošana	
Studentu izglītošana	
Higiēnas procedūru izpilde un pēcnāves aprūpe*	
Klīniskās nodaļas administratora, reģistratora, sociālā darbinieka, klientu speciālista u.tml. *	
Pacientu aprūpe ar zemu pašaprūpi, higiēnas procedūru izpilde un pēcnāves aprūpe, izņēmums varētu būt reanimācijas, intensīvās terapijas, un zīdaiņu aprūpe*	

* Neatbilst māsu profesijas standartam, nebūtu jāveic.

Veicamās izmaiņas māsas PLE elementu pamatā ir pamatotas un skaidrojamas ar:

Reformas dokuments	Jaunais profesijas standarts	Tiešā/netiešā aprūpe	Pamatalgas/mainīgā daļa	Papildu kritēriji
Aprūpes plānošana, sniegšana, veiktās aprūpes izvērtēšana	1. Vispārējās aprūpes nodrošināšana	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	

Pacientu uzraudzības nodrošināšana	1. Vispārējās aprūpes nodrošināšana	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Medikamentu saņemšana, administrēšana	6. Klīnisko procedūru veikšana:	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Diagnostisko un ārstniecisko procedūru veikšana, NMP sniegšana	6. Klīnisko procedūru veikšana: 2. Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana.	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Darba vides un drošības uzturēšana	Caurviju prasme, saistoša visiem amatiem			
Dokumentācijas nodrošināšana	1. Vispārējās aprūpes nodrošināšana 2. 2. Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana.	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Tālākizglītība (māsu turpmākā izglītošanās)	5. Personīgās un profesionālās pilnveides turpināšana	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Pacientu izglītošana	3. Pacienta izglītošana (māsu praksē)	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Studentu izglītošana	3. Izglītošana (māsu praksē)	Netiešā aprūpes darbība	Mainīgā daļa	Mentordarbība, veselības aprūpes speciālistu izglītošana, studējošo izglītošana
Higiēnas procedūru izpilde un pēcnāves aprūpe*	2. Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana.	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	
Klīniskās nodaļas administratora, reģistratora, sociālā darbinieka, klientu speciālista u.tml. *	4. Līderības un menedžmenta nodrošināšana māsu praksē	Netiešā aprūpes darbība	Mainīgā daļa	Pētījumi, projekti, administratīvais darbs
Pacientu aprūpe ar zemu pašaprūpi, higiēnas procedūru izpilde un pēcnāves aprūpe, izņēmums varētu būt reanimācijas, intensīvās terapijas, un zīdaiņu aprūpe*	2. Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana.	TIEŠĀ darbība	Pamatalgā	

Lūdzu šo noteikumu projektā izteikt sekojošā redakcijā (pamatojoties uz iepriekš aprakstīto skaidrojumu) 4.10. tabulu “Darba samaksas (kopējās algas) sastāvdaļu sadalījums (balstoties uz PLE) trīs testēšanas stacionārajās ārstniecības iestādēs”

Pienākums	Pamatalga	Normatīvajos aktos noteiktās piemaksas	Citas piemaksas, mainīgā daļa	Paskaidrojums par citām piemaksām, mainīgā daļa
MĀSĀM				
Vispārējās aprūpes nodrošināšana	x			
Vispārējās specializētās aprūpes nodrošināšana	x			
Izglītošana (māsu praksē)	x		x	Mentordarbība, veselības aprūpes speciālistu izglītošana, studējošo izglītošana

Pienākums	Pamatalga	Normatīvajos aktos noteiktās piemaksas	Citas piemaksas, mainīgā daļa	Paskaidrojums par citas piemaksas, mainīgā daļa
Līderības un menedžmenta nodrošināšana māsu praksē			x	Pētījumi, projekti, administratīvais darbs
Personīgās un profesionālās pilnveides turpināšana	x			
Klīnisko procedūru veikšana	x			

4. Lūdzu noteikumu projekta saturā no 2021. gada 1.janvāra līdz 2023. gada 1. janvārim iekļaut obligātus vienotus Māsas un pacientu attiecību apjomus visās Latvijas ārstniecības iestādēs, kas ir būtiski nepieciešami, lai varētu korekti noteikt PLE māsām.

Vispārējie aprūpes organizēšanas kritēriji	Praktiskie aprūpes organizēšanas kritēriji
Māsu veicamo darbību apjoms, pielietojamās kompetences ir saistītas ar konkrētās pacientu grupas pacientu vajadzībām (pacientu aprūpes līmeņa). Katrai ārstniecības iestādei jāizvērtē savs pacientu aprūpes organizācijas modelis (sistēma).	Postenis ir 1 ārstniecības persona (māsa, masas palīgs), kura veic noteikta pacientu skaita aprūpi.
Uz pacientu vajadzībām (aprūpes līmeņiem) māsu prakse, atbilstoši kompetencei, var tikt paplašināta, vienlaikus mainot pacientu aprūpes darba organizāciju.	Diennakts posteņa (24 stundas, 7 dienas nedēļā) darba nodrošināšanai nepieciešamas 4,7 slodzes.
Pacientu aprūpē realizē grupu darba modeli, kurā centrālais elements ir māsu postenis, kurā māsa, atbilstoši kompetencei, veic noteikta skaita pacientu grupas pacientu aprūpi.	Dienas postenim (8 stundas, 5 darba dienas) - 1 slodze.
Pacientu grupas lielums ir atkarīgs no pacienta aprūpes līmeņa.	Slimnīcas stacionārajās nodaļās 1 māsu postenis (diennakts) uz 8 pacientiem.
Darbības, ko māsa veic pacientu aprūpē tiek klasificētas kā vispārējā aprūpe un speciālā aprūpe (piemēram, aprūpe, kas ir saistīta ar operācijām, invazīvām procedūrām, medikamentu ievades nodrošināšana, brūču un ādas aprūpe).	Intensīvajā terapijā māsu postenis plānots uz 2 pacientiem.
Šobrīd ir izstrādāts instruments pacientu klasificēšanas sistēmai - "Aprūpes diagnozes definīcijas un klasifikācija" veicot pirmo posmu, sekojoši pacientu aprūpē ir jāievieš pacientu aprūpes līmeņu noteikšana, kam sekos otrais posms - pacientu aprūpes darba organizācija atbilstoši posteņu sistēmai (grupu darba modelim).	1 māsu palīga postenis (diennakts) uz 2 māsu posteņiem (diennakts).
Pacienti, kuri pilnībā spēj veikt pašaprūpi tiek iedalīti I aprūpes līmenī; II aprūpes līmenī - tie	Pamatojoties uz noteikto aprūpes līmeni, nepieciešamajām atbalsta funkcijām un veiktajiem

<p>pacienti, kuriem ir nepieciešams neliels atbalsts pašaprūpes darbību veikšanā; III līmenī tie pacienti, kuri nespēj veikt pašaprūpi.</p>	<p>mērījumu rezultātiem tiks noteikts nepieciešamais aprūpes personāla (māsu) skaits attiecīgi katram aprūpes līmenim:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I līmenis: 1 māsa uz 9-10 pacientiem; - II līmenis: 1 māsa uz 7-8 pacientiem; - III līmenis: 1 māsa uz 5-6 pacientiem; - intensīvās terapijas, reanimācijas nodaļā: 1 māsa uz 2 pacientiem.
---	---

Pacientu attiecību apjoms ir pamatots ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 394 Rīgā 2017. gada 7. augustā (prot. Nr. 37 34. §) par konceptuālo ziņojumu "Par veselības aprūpes sistēmas reformu", sadaļu 3.3. Cilvēkresursi, apakšsadaļu 3.3.1. Ārstniecības personu plānošanas kritēriji un 3.3.4. Māsu profesijas turpmākā attīstība <https://m.likumi.lv/ta/id/292718-par-konceptualo-zinojumu-par-veselibas-aprupes-sistemas-reformu>.

Šo noteikumu projekta saturā noteikt no 01.01.2021. līdz 01.01.2023. pārejas periodu, lai veiktu pacientu attiecību apjoma noteikšanas instrumentu pilnveidi.

5. Lūdzu šo noteikumu projekta saturā no 01.01.2021. līdz 01.01.2023. noteikt obligātu vienotu visās ārstniecības iestādēs pacientu klasifikācijas sistēmu (Aprūpes diagnozes definīcija un klasifikācija 2018-2020. 11 izdevums) ieviešanu aprūpes praksē, kas ir PLE saturu veidojoša komponente.

6. Latvijas Māsu asociācija rosina jaunā ārstniecības personu atalgojuma modeļa pilnīgu praktisku ieviešanu māsām ar 2021. gada 1. janvāri, jo profesijas ietvarā nav vajadzīgi papildinājumi procesa ieviešanā ārpus šiem ieteikumiem. Profesijā nav domstarpību par noslodzi, darba laika uzskaiti un pilna laika ekvivalentu, kā arī mērķa algas pakāpenisku sasniegšanu līdz 2023.gadam.

Latvijas Māsu asociācijas valde

Dokuments sagatavots elektroniski un ir derīgs bez paraksta